

Przesyła opłaca
ryczałtem

Prenumerata:
miesięczna z do-
stawą 2'75 zł.
Za granicą 7'50 zł.
P. K. O. 506.250

DZIENNIK POLSKI 10

WYCHODZI RANO

CENA EGZEMPLARZA
TANI SZCZON KURACZYJNI
OD 21 SIERPNIA
Ryczałt 2 tyg. 124 Zł.
Dojazd ze Lwowa: karta tygodniowa
14 przejazdów kolej 490 Zł.

Redakcja: Zimorowicza I, 15, tel. 262-42, 262-43 — Administracja: Zimorowicza I, 15, tel. 274-44 — Kantor ogłoszeń i prenumerat: Bielowskiego I, 3, tel. 240-42

Rok II. Lwów, niedziela 16 sierpnia 1936 r. Nr. 227

W szesnastą rocznicę bitwy pod Zadwórzem

Podobizna krzyża, którym będą udekorowani dziś pozostali przy życiu Zadwórcy.

Już mija 16 lat od chwili, gdy czerwony wróg na czele z kilkoma tysiącami konnicy Budniennego dobił się do wrót Lwowa. 16 lat mija od czasu, gdy garstka szaleńców zastąpiła mu drogę, krwawo stoczyła bój i nie dopuściła go do ukochanego grodu. Krwawa bitwa wywiązała się pod Zadwórzem, między batalionem 5. p. kpt. Zajackowskiego a bolszewicką kawalerią Budniennego.

450 strażców śmiało rzuciło się w bój, nie bacząc, że ma przed sobą kilka dywizyj osławionych kozaków Budniennego, nie bacząc, że niema dla nich odwrotu. Nie zawahali się nawet wówczas, gdy artyleria nieprzyjacielska rozbiła rezerwy amunicyjną.

Strach padł na wrogu, strach przed szaleńcami, którzy mimo miąższej przewagi liczebnej nieprzyjaciela, poszli odwrotnie w ogień i wyparli przeciwnika z zajmowanych stanowisk. Pod straszliwym ogniem artylerii bolszewickiej rwie ten żołnierz przy ataku na dworzec zadwórzeński i śnieżdżenie wzgórza. Nie każdy dostąpił zaszczytu oglądania tego ataku 450 ochotników polskich na kilkutyśne czumy armii bolszewickiej, ale ten, kto widział, nie zapomni tego do śmierci.

Straszy, a jakże wspaniały był widok na pole walki, gdzie chłopcy nasi pędzą do ataku. Nie potrafił powstrzymać tych żołnierzyków artyleria bolszewicka, sięgająca śmierć wśród nich. Pędzą szaleńcy z okrzykiem „hurra”, nie powstrzymują ich zięćce ogniem i śmiercią karabiny maszynowe i ręczne. Nie powstrzymuje ich nawet śmierć oficera. Nie uznaje przeszkód ten lwowski ochotnik, który idzie złożyć swe życie na ołtarzu Ojczyzny i w obronie ukochanego miasta. Temu

atakowi nic nie może się oprzeć i nieprzyjaciel opuszcza w niedziele dworzec w Zadwórzem i pobliskie wzgórza. Artyleria wroga czumia, aż ziemia dudni. Rezerwa bolszewicka próbuje kontratakami zatrzymać pędzącą burzę, lecz nasze zuchy szybko ją likwidują.

Tymczasem nieprzyjaciel wysłał raz po raz prośby o pomoc do swego dowódcy. W szybkim tempie przybywa też kilka dywizyj czerwonej kawalerii, by ratować zlany front i uwolnić linię kolejową z rąk batalionu kpt. Zajackowskiego, który nie dopuszcza na przewieżenie do Lwowa gęzgotkowiec. Ze straszliwym wrzaskiem i wyciem pędzi ta dzicz kozacka na garstkę abrahamczyków. Szable wysoko nad głowami jeźdźców wzniesione polskują złowrogu w sierpniowym słońcu, chylącym się ku zachodowi. Widok ten psuje dzieło, przez strasza dzieżnych żuchów, co i Obrona Lwowa mają za sobą i tyłu krwawymi a zwyciężkami bitwami kapt swego życia zapisali. Na nic nie przydał się krzyk i wycie hordy najędźców. Nasi witają ich ogniem tak szybko i gęstym, że kozacy zdzierżeli nie mogą i umykają w popłochu, szepcząc sobie zapewne: Czorty...

Zanim drugi przyspuścujący atak, zrywający naszych strażców do poddania się. W odpowiedzi otrzymują salwę karabinową. Wówczas ponownie atakują, tym razem z dwóch stron, ale i w tym ataku odparci zostali, ponosząc dotkliwe straty. Powtórnie wezwano do oddania się spotyka się z tą sa-

mą odpowiedzią grmających karabinów i z pogardliwym milczeniem. Już trzeci raz atakują i trzeci raz otrzymują należytą odprawę, zacięłając polę bitwy gęstym trupem. Trzeci raz zrywają garstkę otoczonych ze złożenia broni, ale i tym razem otrzymują odpowiedź, która przestawia ich zdumień, że unikną przedłużającej się walki z tymi strasznymi „dobrowolczkami” (ochotnikami), którzy jakdywizję fizycznie wyczerpani kilkugodzinnymi zmaganiami, przygotowują się z determinacją do złożenia swego życia w ofierze wolności Ojczyzny.

Upalny dzień 17 sierpnia chyli się ku końcowi. Słońce z ukosa patrzy na garstkę abrahamczyków jakby zdziwione, że garstka ta nie została jeszcze stratomana przez kilka tysięcy koni kozackich. Bohaterzy nie tylko bronią się, ale atakują. Siły ich jednak słabną. Oficerów już niema, karabiny czekają daremnie na olowany pokarm, bo to i amunicji w końcu brakło. Zbliża się koniec. Słychać świst szabel, przecinających powietrze i gluche uderzenia kolb karabinowych, jęki rannych i umierających. Palba karabinowa ustala, walka trwa wreszcie w tragicznym milczeniu od czasu do czasu odwrętuje się tylko wrzaskiem kozak zwalony kolbą lub kwik konia. To koniec.

Nie, jeszcze nie koniec, bo budka strażnika kolejowego, ostatnia reduta abrahamczyków, grmi strzałami. Ale i tu niebawem milkną.

Krwawo wygląda pobojowisko, po

którem myszują, kozacy i odbierają trupy i rannych z mundurów sławnej armii ochotniczej. W głęboką, krwawą ciszę wpada grom: strzał. To jeden z tych bezimiennych bohaterów ostatnich naboje oddaje strzał honorowy, w własną pierś skierowany, za przykład dem nieszczęsnym swoich dowódców.

Słońce patrzy krwawem okiem na ten obraz i przypomina sobie, że dawno kiedyś już taki widok miało. Było to w Grecji, pod Termopilami.

Zadwórze — podniósł ognia na zaduma. Tam dala głowę prawie wszyscy uczestnicy epopei zadwórzeńskiej, kwiat lwowskiej młodzieży. Dali życie u progu swego miasta, przydając do wieńca Orłąt nowe laury.

Bitwa pod Zadwórzem z 17 sierpnia 1920 roku była wprawdzie przegrana, lecz duch kozaczyzny został zlany i wniesione z tej bitwy przekonanie o bohaterstwie polskiego ochotnika zade cywowało o ich lekce, poniesionej w dwa dni później pod Lwowem.

To też w chwili, gdy w szesnastą rocznicę bitwy nieznani pozostali przy życiu ich uczestnicy składają hołd na mogile 318 poległych towarzyszy broni, trzeba nam skupić się ożydzenie i myślą powrócić do Zadwórze — polskich Termopili.

STEFAN KUDEREMSKI

Dzień 15 sierpnia we Lwowie

(—) Wczorajże uroczystości, związane z 16-letnią rocznicą zwycięstwa polskiego nad czerwonymi hordami pod Warszawą, miały we Lwowie przebieg poważny i spokojny.

O godzinie 10-tej przedpołudniem przy ołtarzu polowym przy ul. Pełczyńskiego zebrał się przedstawiciel władz, delegaci poszczególnych organizacji, formacje wojskowe wszystkich rodzajów broni, stanowiących we Lwowie, oddziały kombatanckie ze szwadrami na czele, żeńskie i męskie oddziały przysposobienia wojskowego, oraz liczne rzesze społeczeństwa. O godzinie 10-tej przegladu oddziałów wojskowych dokonał dowódca dwuzwój pułkownik Bittner a raport odebrał gen. Czuma.

Reprezentanci władz zajęli przed ołtarzem miejsca. Wśród obecnych zau-

ważylimy p. wicewojewodę Chmielewskiego, naczelnika wydziału społecznopolitycznego dr. Tymieniekiego, ponadto starostę lwowskiego p. Porembskiego, starostę powiatowego p. Eckharda. Miasto reprezentowali wiceprezydent dr. Weryński i wiceprezydent Irzyk. Oficerowie stanowili osobną grupę. Uroczystą Męg św. dziesięcymną odprawili ks. kapłan dr. Macner, poczem formacje wojskowe i przysposobienia wojskowego uszykowały się do deflady, która odbyła się na Placu Marjackim. Na trybunie stanęli gen. Czuma, wicewojewoda Chmielewski i wiceprezydent miasta dr. Weryński. Po prawej stronie ustawili się licznie oficerowie, po lewej przedstawiciele władz.

Defladę poprowadził pułk Bittner. Słych wice, poprzedzane orkiestrami, formacje piechoty trzymające się dziersko

i wywołując entuzjazm wśród publiczności; przecięgnięci formacje artylerji lekkiej i ciężkiej, podnosząc ducha widzów, zaturlakują jednostki motorowe a wice tanki i wozy transportowe, do stosowane do nowych potrzeb i zadań armii. Kawalerja, będąca na ówczesnym poziomie pod Lwowem, w deflady u działu nie brała.

Po wojsku przeszły oddziały kombatanckie i przysposobienia wojskowego liczne i sprawne. Deflady zamykał oddział przysposobienia wojskowego Strazy Pożarnej.

Dzień pogodny — spokój nigdzie nie został zakłócony, organizacja deflady sprawną.

Popołudniu w kilku punktach miasta odbyły się zabawy ludowe.

Uroczystości w stolicy

tego dał dowód swych gorących uszczu dla armji i żołnierza polskiego — w dniu 16-jej rocznicy pamiętnego zwycięstwa i triumfu nad bolszewikami.

O godz. 9.30 w kościele garnizonowym uroczystość obchodząca, odczytał

JE ks. biskup połowy Józef Gawlina. Na nabożeństwie obecni byli: Generalny Inspektor Sił Zbrojnych generalny Rydz-Śmigły p. premier gen. Sławoj-Śkladkowski, szef francuskiego sztabu (Dziś w dzień na str. 22-23)

